

Viranomaisneuvottelu, Peltolampi, Lakalaiva, hyvinvointikeskus, liiketilaa ja asumista, asemakaava nro 8628

Aika: Perjantai 16.2.2024 klo 9 – 11

Paikka: Teams/NH Birger, Frenckell 3. kerros

Osallistujat:

Asemakaavoitus

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen

Projektiarkkitehti Raija Mikkola

Projektiarkkitehti Ilkka Kotilainen

Erikoissuunnittelija Saija Kouko (siht).

Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY -keskus)

Rakennettu ympäristö -yksikön päällikkö Pauliina Pelkonen

Ylitarkastaja Mari Seppä

Liikenteen ja maankäytön asiantuntija Minna Huttunen

Kirjaamojaketu: kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Pirkanmaan liitto

Maakunta-arkkitehti Hanna Djupsjöbacka

Kirjaamojaketu: pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi

Pirkanmaan maakuntamuseo

Yksikön vs.-päällikkö Vadim Adel

Tutkija Anna-Leena Lehto

Kirjaamojaketu: pirkanmaan.maakuntamuseo@tamper.fi

Yleiskaavoitus

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä

Kehityspäällikkö Jani Kiiskilä

Hankepäällikkö Jarmo Viljakka

Rakennusvalvonta

Rakennustarkastaja Juha Henttonen

Ympäristönsuojelu

Ympäristöpäällikkö Kati Skippari

Ympäristösuunnittelija Anni Nousiainen

Terveystensuojelu

Terveystensuojelutarkastaja Hanna Juha

Sivistyspalvelujen palvelualue

Koordinaattori Elina Kalliohaka

Finavia

Ympäristöasiantuntija Satu Routama

Kirjaamojaketu: ymparisto@finavia.fi

Puolustusvoimat

Ympäristöasiantuntija Teemu Pasanen

Kiinteistöpäällikkö DI Maiju Kiviluoma

Kirjaamojaketu: kirjaamo.2logr@mil.fi

WSP Finland Oy

Projektijohtaja Ilkka Niskanen (osallistuu kokoukseen meluasiantuntijana)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtajana toimi Raija Mikkonen ja sihteerinä Saija Kouko. Puheenjohtaja kävi läpi kokouksen osallistujat.

2. Neuvottelun tarkoitus

Kyseessä oli maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n tarkoittama ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu. Tavoitteena oli keskustella erityisesti lentomelusta sekä asemakaavan vaikutuksista alueen kulttuuriympäristöön.

Viranomaisille sopi, että WSP:n meluasiantuntija Ilkka Niskanen osallistuu kokoukseen. Ensimmäinen puheenvuoro varattiin Finavian edustajalle.

3. Asemakaavaprosessin tilannekatsaus

Ilkka Kotilainen esitteli asemakaavaprosessia ja sen etenemistä. Kaavan aloitus oli syksyllä 2020, valmisteluaineisto nähtävillä syksyllä 2022 ja ehdotus nähtävillä vuodenvaihteessa 2023-2024. Asemakaava pohjautuu yleiskaavaan ja kaupungin palveluverkkosuunnitelmiin. Kaavalla ollaan muodostamassa eteläistä aluekeskusta; asumisen, palveluiden, työpaikkojen ja kestävien liikenneratkaisujen keskittymää, joka kytkee aluekeskuksen ja Vuoreksen tiiviimmin osaksi kaupungin keskustaa.

Kaava-alue sijoittuu eteläisiltä osiltaan yleiskaavan lentomeluvyöhykkeelle ja uusien kortteleiden osalta yleiskaavassa osoitetulle lentokoneiden laskeutumisvyöhykkeelle. Peltolammin, Multisillan ja Palokallion alueilla lentomelualueella ja laskeutumisvyöhykkeellä asuu tällä hetkellä noin 4000 asukasta. Tiealueiden, lentoliikenteen ja rautatien aiheuttamilla ympäristöhäiriöillä on ollut vaikutusta alueen maineeseen asuinalueena.

Pia Hastio toi esille, että Peltolammin aluekeskuksen kehittäminen on yleiskaavan tavoite. Tavoitteena on saada Peltolammin alue kytkettyä paremmin kantakaupunkiin. Kehätien pohjoispuolelle ollaan kaupungin tavoitteiden mukaisesti kehittämässä henkilöliikenteen uutta juna-asemaa, joka toteutuessaan tulisi muuttamaan alueen asemaa jopa valtakunnallisesti. Nykyisen toimitila-alueen väistyminen tulee tapahtumaan. Aluekeskuksen kehittäminen on kaupungin merkittävä tavoite.

4. Kaavaehdotuksesta saatu palaute ja sen huomioon ottaminen

Kokouksen osallistujille oli lähetetty kaavapalaute ja sen alustavat vastineet etukäteen sähköpostilla. Ehdotusvaiheessa saatiin 5 viranomaislausuntoa, mutta ei yhtään muistutusta. Käytiin läpi viranomaisilta tulleet lausunnot ja niiden huomioiminen.

Ilkka Niskanen, WSP

Millä perusteella Finavia on päättänyt lausunnossaan arvioon, että kovaääniset melutapahtumat aiheuttavat sisätiloissa melutason päiväohjearvon ylityksen? Mitä lähtöarvoja tulisi ääneneristävyyden mitoituksessa käyttää? Lausunnossa on viitattu hetkellisen melutason korkeimpaan mitattuun arvoon, 99 dB, mutta tämä ei voi olla mitoituksen peruste. Hetkellisen melutapahtuman vertaamiseen keskiäänitasoon ei ole yleinen käytäntö. Meidän tavoitteenamme on tehdä riittävää ääneneristystä, mutta siihen pitää olla hyvät perustelut.

Finavia

Kaavalla ollaan sijoittamassa täysin uutta asuinalueita 8 kilometrin päähän kentästä, kiitotien jatkeelle. Lähtökohtaisesti Finavia katsoo, että uusia asuinalueita tai melulle herkkiä toimintoja ei tulisi sijoittaa lentokonealueille tai niiden välittömään läheisyyteen tai kiitoteiden jatkeille. Sekä siviili- että sotilaskoneista tulee toistuvaa melua alueelle. Laskeutumisvyöhykkeet on viety kantakaupungin yleiskaavaan Finavian esityksestä. Valtioneuvoston päätöksen mukainen ohjearvo (35 dB) tulisi alittaa sisätiloissa. Mitoitus perustuu siviililiikenteen melutapahtumiin. Sotilasliikenteen melutapahtumat ovat huomattavasti korkeammat. Asumisviihtyvyyden takaaminen alueella on keskeistä. Päiväkodin melusuojausten parantaminen kaavan ehdotusvaiheessa on erittäin hyvä asia. Yli 45 dB:n ääneneristämisvaatimusta ei esitetä tiukennettavaksi päiväkodin osalla. Todetaan kuitenkin, että näinkään kovalla äänieristysvaatimuksella ei ohjearvoihin päästä. Sotilaslentotoiminta voi aiheuttaa häiriöitä opetukseen, joten myös koulun osalta tulisi melumääräyksiä tarkastella uudelleen.

Puolustusvoimat

Pirkkalan kenttä on sotilaskalustolle mitoitettu kenttä. Lentotoiminta on päivittäistä ja maailman tila vaikuttaa siihen, ettei käyttö ole ainakaan vähenemässä. Sotilasilmailu tapahtuu pääasiassa päiväsaikaan. Hävittäjäkalusto ei ole muuttumassa hiljaisemmaksi. Melun määrässä ei ole tapahtumassa vähenemistä. Lentoturvallisuuden takia koneiden on pakko lentää laskeutumisalueen kautta.

Yleiskaavoitus

Onko laskeutumisvyöhykkeen eri etäisyyksillä erilaisia vaikutuksia esim. päiväkotien meluvaatimuksiin?

Finavia

Lähtötaso on 35 dB ääneneristävyysvaatimus koko laskeutumisvyöhykkeellä. Kauempana kiitotien päästä melu vaimenee. On kuitenkin hyvä tapauskohtaisesti arvioida melusuojausten riittävyttä eri puolilla laskeutumisvyöhykettä.

Puolustusvoimat

Mitä kauemmas kiitotiestä mennään, keskiäänitaso vaimenee, mutta maksimimelutasot säilyvät. Niitä on tosin tilastollisesti harvemmin.

Asemakaavoitus

Uudisrakentamisessa saadaan helpommin hyvät ääneneristävydet. Ongelmana on erityisesti nykyiset asukkaat. Jopa 7000 asukasta odottaa parantuvia palveluita alueelle. Nykyisten asuntojen hintataso on jo nyt laskenut ja palvelut vähentyneet.

Pitäisikö yleiskaavaan lentomeluvyöhykkeelle lisätä tieto, että herkkien toimintojen osalta pitää pyytää Finavian ja Puolustusvoimien lausunto?

5. Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu

ELY-keskus

Elyn yleisenä tehtävänä on valvoa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (terveellinen, turvallinen asuinympäristö) toteutumista. Kaavaratkaisun arvioinnissa otetaan huomioon toteutuvatko Puolustusvoimien alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet sekä yleiset turvallisuustarpeet.

Vuonna 2014 on laadittu lentomeluselvytys, joka toimii maakuntakaavan pohjana, sen jälkeen maailman tapahtumat ovat muuttaneet tilannetta niin paljon, että voidaan kysyä, onko selvitys vanhentunut? Kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin.

Uusia henkilöitä on altistumassa melulle. Voiko alueen kehittäminen tuoda uusia rajoitteita lentoliikenteelle? Uusi viranomaisneuvottelu meluteemasta olisi tarpeen.

Tulisi tutkia lisää, mitä mitatun maksimelutason (99 dB) huomioiminen tarkoittaa rakennusten rakenteiden ja arkkitehtuurin kannalta? Lentomelulla on tutkitusti vaikutusta koululaisiin ja oppituloksiin. Lentomelun huomioimisen osalta on hyvä pohtia keinovalikoimaa mahdollisimman monipuolisesti, miten esim. kaikua saadaan vähennettyä kortteleiden rakennusten asemoinnilla. Hyvä, jos asuntojen avautumista myös pihan suuntaan ohjataan. Kaupungin melulinjaukset eivät sellaiseen sovellu tähän kaavaan. Täällä tulisi hakea niin hyvää ratkaisua kuin lähtökohdat antavat myöden. Peltolammin koulun asemakaavan pitäisi edetä samassa aikataulussa hyvinvointikeskuksen kanssa. Koulun purkamisen vaikutukset tulisi ensin tutkia. Reittien ja luontoarvojen sovittaminen koulun kaava-alueella on tarpeen.

Liikennemeluselvytyksessä on epäselvyyksiä liikennemäärätietojen osalta. Näitä tulee vielä tarkentaa ja lisätä selvitykseen kartta, jossa liikennemäärät osoitetaan tiejaksoittain. Samoin raitiotien melut tulee päivittää selvitykseen. ELY-keskus on mukana jatkosuunnittelussa liikenteen osalta. Odotamme, että meluselvytys tulee päivitettyinä kommenteille. Lempääläntie on osa suurten erikoiskuljetusten reittiä. Katutilan suunnittelussa on huomioitava erikoiskuljetusretin mitoitusvaatimukset. Tämä on etenkin nyt tärkeää huomioida, kun Metso erikoiskuljetustarpeineen on rakentamassa uutta tehdasta Lahdesjärvelle.

Asemakaavoitus

Hyvinvointikeskuksen kaavaa olisi tärkeä saada eteenpäin. Liikenneympäristön muutokset käynnistyvät heti, kun kaava saa lainvoiman. Koulun asemakaavassa luontoarvot ovat haasteellisia ja lisäselvityksiä on pitänyt tehdä. Kulkureittejä on soviteltu maastoon. Tämä on tuonut haastetta aikatauluun.

Puolustusvoimat

Vuoden 2014 lentomeluselvitys pitää hyvin paikkansa: kalusto on pysynyt samanlaisena ja koneet liikkuvat samalla tavoin. Liikennemääristä ei ole vielä menty yli. Eniten melua tuottava kalusto on kuitenkin vaihtumassa. Parin vuoden päästä on mahdollista aloittaa meluselvityksen päivitys. Laskeutumisyvyöhyke ei tule päivittymään. Liikennemääriä vasta määritellään. Lentokoneiden melu tulee ylhäältä, jolloin rakennusten sijoittamisella tai muotoilulla ei ole merkitystä meluesteinä.

Finavia

Vuoden 2014 meluselvityksen päivittäminen ei muuta Peltolammin tilannetta.

Maakuntamuseo

Koulurakennuksen purkamisen seurauksena menetetään maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristön arvoja. Alkuperäinen lähiösuunnitelma hämärtyy, kun koulu siirretään. Tämä tulisi kirjata selostukseen.

Pirkanmaan liitto

Emme lausuneet erikseen ehdotuksesta. Antamamme aiempi palaute on huomioitu kaavan ehdotusvaiheessa. Henkilöliikenteen aseman kehittäminen Rautaharkko-Lakalaivan alueelle on pitkän tähtäimen suunnitelma.

Yleiskaavoitus

Kaavassa on yhteensovitettu todella vaikeita ongelmia ja ratkaisu on hyvä. Kaupungin tavoitteita viedään isolla harppauksella eteenpäin. Yleiskaavatyössä tullaan pohtimaan, pitääkö uuden lentomeluselvityksen myötä tehdä kaavaan muutoksia. Lausuntopyyntötarve yleiskaavamääräyksenä ei ehkä tarpeen, mutta sisäisiä toimintatapoja on syytä kehittää.

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Kaavassa on tehty todella hyvää työtä ja toivotaan, että se etenee asumisen ja palveluiden takia. Tarvetta on ollut jo monta vuotta. Meluselvitystä tullaan kaavaprosessin yhteydessä päivittämään ja päivityksen vaikutuksia kaavaratkaisuun arvioimaan. Päiväkodin lisämelueristykseen on jo varauduttu.

Ympäristönsuojelu

Hyvä, että meluasioista on puhuttu. Tämän tyyppisiä kaavoja ei ole aiemmin ollut. Hyvä, että melumääräyksiä tarkennetaan. Tästä periytyy hyviä toimintamalleja ja määräyksiä myös tuleviin kaavoihin.

Sivistyspalvelut

Kaava on todella odotettu ja sitä tarvitaan palveluiden järjestämiseksi. Koululaiset ovat olleet pitkän aikaa väistössä.

Ilkka Niskanen, WSP

Meluselvityksen päivityksen kannalta olisi tärkeää tietää lähdetäänkö arvioimaan tilannetta hetkellisen melutason korkeimman huipun (99 dB) mukaan vai käytetäänkö esim. 90 dB:n arvoa? Melun hetkelliselle maksimitasolle yleisesti käytetty terveydellinen kriteeri on 45 dB.

Puolustusvoimat

Sotilasilmailussa maksimimelutasot vaihtelevat. Suurimmat äänenpaineet ovat päivisin. Lentoharjoituksissa maksimimelutasot voivat toisinaan ylittyä. 45 dB:n vaatimus sopii meille.

Finavia

45 dB:n ääneneristävyytsvaatimus katsotaan realistiseksi ja siten riittäväksi.

ELY-keskus

Meille sopii puolustusvoimien näkemys.

6. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Meluselvitystä täydennetään raitiotien meluilla (melu, runkomelu, tärinä) sekä maksimimelutiedoilla, jonka perusteella arvioidaan päiväkodin ja koulun ulkoseinien ääneneristävyyden tarve. Liikenneselvitykseen tehdään tarvittavat täsmennykset liikennemääristä ja erikoiskuljetusreitistä.

Uusi viranomaisneuvottelu meluteemasta pidetään 19.4. klo 9 alkaen.

Pirkanmaan liitto ilmoittaa, että ei osallistu ylimääräiseen viranomaisneuvotteluun. Neuvottelun muistio lähetetään tiedoksi Pirkanmaan liittoon.